

การปรับใช้เทคโนโลยีผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการวิจัยและพัฒนาระบบเกษตรกรรมการปลูกข้าว เพื่อลดต้นทุนและหรือเพิ่มผลผลิตข้าว : การปลูกข้าวด้วยตอซัง

ผู้ดำเนินงาน คริสณา บุรธรรมธัช, สมปอง นุกุลรัตน์, อมรรัตน์ นากวีไพโรจน์

หน่วยงาน กลุ่มวิชาการ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8

ดำเนินการพื้นที่ หมู่ที่ 1 ตำบลโรง และหมู่ที่ 4 ตำบลเชิงแส อำเภอกะแสสินธุ์ และหมู่ที่ 10 ตำบลท่าชะมวง อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา โดยใช้พันธุ์ข้าว ชัยนาท 1 สุพรรณบุรี 1 มาเลย์ วิธีการดำเนินการเปรียบเทียบวิธีการทำนาหว่านน้ำตมปกติตามกรรมวิธีของเกษตรกรกับวิธีการปลูกข้าวแบบล้มตอซัง ซึ่งมีวิธีการปฏิบัติดังนี้ หลังจากเก็บเกี่ยวข้าวโดยรถเกี่ยวขนาดแล้ว ให้เกลี่ยฟางข้าวให้ทั่วแปลงโดยใช้แรงงานคน แล้วย่ำตอซังให้ล้มนอนราบกับพื้นโดยใช้อุปกรณ์ล้มตอแบบล้อยางย่ำ 3-4 เทียว ปล่อยให้ทิ้งไว้ 10-15 วัน ข้าวงอกขึ้นน้ำเข้าแปลง และใส่ปุ๋ย 3 ครั้ง ใช้น้ำออกจากแปลงก่อนเก็บเกี่ยวข้าวประมาณ 10 วัน เปรียบเทียบผลผลิตข้าวและค่าใช้จ่ายของข้าวนาหว่านน้ำตมปกติกับข้าวแบบล้มตอซัง

สรุปภาพรวมของการดำเนินงานทั้ง 3 ปี จาก 3 สถานที่ผลการดำเนินการปลูกข้าวล้มตอซังสามารถทำได้ในพื้นที่ชลประทานของภาคใต้ตอนล่าง ซึ่งผลการดำเนินงานเป็นในทำนองเดียวกันทั้ง 3 ปี คือ ผลผลิตข้าวแบบล้มตอซังได้ผลผลิตเฉลี่ย 375 กก./ไร่ จะลดลงร้อยละ 34 ในขณะที่ผลผลิตเฉลี่ย ข้าวนาหว่านน้ำตมปกติตามวิธีการของเกษตรกรได้ 575 กก./ไร่ เมื่อพิจารณาถึงต้นทุนการผลิตการปลูกข้าวล้มตอซังสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ 601 บาท/ไร่ แต่รายได้สุทธิลดลงเพียง 140 บาท/ไร่ น่าจะเป็นทางเลือกสำหรับเกษตรกรที่สนใจพิจารณา ประกอบกับอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน (BCR) ของวิธีปลูกข้าวทั้ง 2 วิธี คือ แบบล้มตอซังเท่ากับ 1.4 แบบเกษตรกร 1.3 ซึ่งทั้ง 2 วิธี ถือเป็นวิธีที่สามารถทำกำไรได้ แต่มีความเสี่ยงและมีข้อควรระวังเหมือนกัน คือมีความเสี่ยงเกี่ยวกับความแปรปรวนของธรรมชาติที่มีผลต่อการจัดการล้มตอซังและพื้นที่ดำเนินการล้มตอซังควรเป็นพื้นที่มากมิมฉะนั้นจะทำให้ผลผลิตข้าวที่ได้ต่ำ เนื่องจากการทำลายของนกและหนู